

30 Οκτωβρίου, 1990

[ΣΑΒΒΙΔΗΣ, ΚΟΥΡΡΗΣ, ΠΟΓΙΑΤΖΗΣ, Δ/στές]

ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΦΙΛΙΠΠΟΥ,

Ενάγων-Αιτητής,

v.

ΕΛΕΝΑΣ ΦΙΛΙΠΠΟΥ,

Εναγομένης-Καθ' ης η αίτηση.

(Πολιτική Αίτηση Αρ. 117/90).

Πολιτική Δικονομία — Έξοδα — Έφεση στρεφομένη αποκλειστικά κατά διαταγής εξόδων — Προϋποθέσεις παροχής αδειας — Οι Περί Πολιτικής Δικονομίας Θεσμοί, Θ.35, Καν. 20 — Ανάλυση νομολογίας.

Πολιτική Δικονομία — Έξοδα — Ευρεία διακριτική εξουσία— 5
Ασκείται δικαστικά — Επέμβαση Εφετείου — Εφαρμοστές αρχές — Ανάλυση νομολογίας.

Ο αιτητής ζητά άδειαν καταχωρήσεως εφέσεως στρεφομένης αποκλειστικά κατά διαταγής εξόδων πρωτόδικης διαδικασίας.

Το σχετικό απόσπασμα της αποφάσεως αναφέρει ότι έχοντας 10
υπόψη "... την φύση της αγωγής, το γεγονός ότι τα υπόλοιπα ζητούμενα αντικείμενα επιστράφηκαν στον ενάγοντα, το γεγονός ότι οι διάδικοι ήταν πρώην σύζυγοι, το γεγονός ότι αποδεδειγμένα η εναγομένη στερήθηκε τα έπιπλά της και γενικά την συμπεριφοράν των διαδίκων..." δεν είναι ορθό να εκδοθεί διαταγή για έξοδα. 15

Το Ανώτατο Δικαστήριο, αφού αναφέρθηκε στην νομολογία, που διέπει το θέμα των εξόδων και τις αρχές επεμβάσεως του Εφετείου στον τρόπο ασκήσεως της διακριτικής εξουσίας πρωτοδίκου Δικαστηρίου, που είναι αρκετά ευρεία αλλά πρέπει να ασκείται δικαστικά, αποφάσισε: 20

1.Το θέμα διέπεται από την διάταξη του Θ. 35, Καν. 20 των Περί Πολιτικής Δικονομίας Θεσμών, κατά τον οποίον η άδεια καταχωρήσεως εφέσεως στρεφομένης αποκλειστικά κατά διαταγής εξόδων δίδεται μόνον εάν η διαταγή ήταν αντίθετη με τις διατάξεις οιοδήποτε νόμου ή κανόνος, ή ήταν αποτέλεσμα πλάνης περί τα πράγματα ή επεδίκασε έξοδα, τα οποία ο άλλος διάδικος ανέλαβε ή έκαμε χωρίς επαρκή αιτίαν. 25

- 5 2. Στην προκειμένη περίπτωση τα στοιχεία, που ελήφθησαν υπόψη από τον πρωτόδικο Δικαστή δεν ήταν εξωγενή, αλλ' είχαν άμεση σχέση με την υπόθεση. Η συμπεριφορά των διαδίκων δεν είναι γεγονός άσχετο με την υπόθεση. Ουδεμία των προϋποθέσεων του Θεσμού 35, Καν. 20 έχει ικανοποιηθεί.

Η αίτηση απορρίπτεται χωρίς έξοδα.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

- Donald Cambell and Co. Ltd. v. Pollak [1927] A.C. 732·*
Baylis Baxter Ltd. v. Sabath [1958] 2 All E.R. 209·
 10 *HadjiEkaterina Timothi v. Polycarpou HadjiTimothi, VI C.L.R. 47·*
Eleftheriou v. Rousou and Another (1958) 23 C.L.R. 191·
Pitsillos v. Xioutas and Others, ex parte Pitsillos (1967) 1 C.L.R. 260·
Hadjicosta v. Anastasiades (1982) 1 C.L.R. 296·
Papakokkinou and Others v. Kanther (1982) 1 C.L.R. 65·
 15 *Saab and Another v. The Holy Monastery Ayios Neophytos (1982) 1 C.L.R. 499·*
Taylor Ltd. v. Soteriou (1982) 1 C.L.R. 777.

Αίτηση.

- 20 Αίτηση για άδεια του Δικαστηρίου για καταχώρηση έφεσης στην Αγωγή 9346/87 του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας στην έκταση που αφορά μόνο τη διαταγή για τα έξοδα και διάταγμα του Δικαστηρίου για παράταση του χρόνου καταχώρησης της έφεσης σε 15 μέρες.

Δ. Παπαχρυσοστόμου, για τον αιτητή.

- 25 *Cur. adv. vult.*

ΣΑΒΒΙΔΗΣ, Δ. ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση. Με την παρούσα αίτηση ο αιτητής ζητά:-

(α) Άδεια του Δικαστηρίου για καταχώρηση έφεσης

εναντίον της απόφασης του Πρωτόδικου Δικαστηρίου στην Αγωγή 9346/87 του Επαρχιακού Δικαστηρίου στην έκταση που αφορά μόνο τη διαταγή εξόδων.

(β) Διάταγμα του Δικαστηρίου για παράταση του χρόνου καταχώρισης της έφεσης σε 15 ημέρες από την ημερομηνία έκδοσης της άδειας του Δικαστηρίου για καταχώριση της έφεσης. Η δεύτερη θεραπεία που ζητά ο αιτητής εξαρτάται από την πρώτη, γιατί αν η πρώτη θεραπεία απορριφθεί τότε δεν υπάρχει αντικείμενο για τη δεύτερη. 5 10

Η αίτηση βασίζεται στους Περί Πολιτικής Δικονομίας Θεσμούς Δ.35, θ.2 και θ.20 και επί των συμφυών εξουσιών του Δικαστηρίου.

Η εξουσία του Δικαστηρίου να επιδικάζει έξοδα εκπηγάζει από τον Περί Δικαστηρίων Νόμο του 1960 (αρ. 14/60) άρθρο 43 και τους Περί Πολιτικής Δικονομίας Θεσμούς Δ.59, θ.1. 15

Το άρθρο 43 του Περί Δικαστηρίων Νόμου προνοεί τα εξής:-

"Τα έξοδα οιασδήποτε πολιτικής διαδικασίας ή τα σχετιζόμενα προς αυτήν, ενώπιον οιοδήποτε δικαστηρίου, εκτός εάν άλλως προβλέπεται υπό οιοδήποτε εκάστοτε ισχύοντος νόμου ή δευτερογενούς νομοθεσίας, θα τελούν υπό την διακριτική εξουσίαν του δικαστηρίου και το δικαστήριο θα έχη πλήρη εξουσίαν να αποφασίση υπό τινος και κατά τινα έκτασιν τα τοιαύτα έξοδα θα πληρωθώσι." 20 25

Η Δ.59, θ.1 των Περί Πολιτικής Δικονομίας Θεσμών προνοεί τα πιο κάτω:-

"1. Subject to the provisions of any law or rules, the costs of and incident to any proceeding shall be in the discretion of the Court or Judge, who may authorize an executor, administrator or trustee who has not unreasonably instituted, or carried on, or resisted any 30

30 proceeding, to have his costs paid out of a particular estate or fund."

Οι αντίστοιχες πρόνοιες στο Αγγλικό Δίκαιο βρίσκονται στον Αγγλικό Νόμο Supreme Court of Judicature (Consolidation) Act, 1925 και στο Order 65, ρ.1 των Κανόνων του Ανωτάτου Δικαστηρίου της Αγγλίας.

5 Σύμφωνα με τις πιο πάνω πρόνοιες παρέχεται στο Δικαστήριο ευρεία διακριτική εξουσία να εκδίδει διατάγματα σχετικά με έξοδα. Είναι καθιερωμένη πρακτική των Δικαστηρίων ότι συνήθως τα έξοδα ακολουθούν το αποτέλεσμα της δίκης εκτός εάν το Δικαστήριο ενασκών-
10 ντας τη διακριτική του εξουσία και με βάση τα γεγονότα της υπόθεσης κρίνει διαφορετικά. Η διακριτική όμως αυτή εξουσία πρέπει να ασκείται δικαστικά και κατά συνέπεια η άσκησή της υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο.

15 Όπως λέχθηκε στην Αγγλική υπόθεση *Donald Cambell and Co. Ltd. v. Pollak* [1927] A.C. 732 από τον Viscount Cave, L.C. (στις σελ. 811-812):-

"This discretion, like any other discretion, must of course be exercised judicially, and the judge ought not to exercise it against the successful party except for some reason connected with the case. Thus, if - to put a hypothesis which in our Courts would never in fact be realized - a judge were to refuse to give a party his costs on the ground of some misconduct wholly unconnected with the cause of action or of some prejudice due to his race or religion or (to quote a familiar illustration) to the colour of his hair, then a Court of Appeal might well feel itself compelled to intervene. But when a judge, deliberately intending to exercise his discretionary powers, has acted on facts connected with or leading up to the litigation which have been proved before him or which he has himself observed during the progress of the case, then it seems to me that a Court of Appeal, although it may deem his reasons insufficient and my disagree with his conclusion, is prohibited by the statute

from entertaining an appeal from it." (Η υπογράμμιση είναι δική μας).

Επίσης στην υπόθεση *Baylis Baxter Ltd. v. Sabath* [1958] 2 All E.R. 209 στην οποία η έφεση στρεφόταν εναντίον πρωτόδικης απόφασης Δικαστηρίου το οποίο αρνήθηκε να δώσει έξοδα στον ενάγοντα σε χρηματική απαίτηση, παρόλο που ο ενάγων πέτυχε τόσο στην απαίτησή του όσο και την ανταπαίτηση, για το λόγο ότι ο Πρωτόδικος Δικαστής σχημάτισε άσχημη εντύπωση για την αξιοπιστία του διευθυντή του ενάγοντα, ο L.J. Jenkins υιοθετώντας το πιο πάνω απόσπασμα του Viscount Cave είπε τα εξής (στις σελ. 214-5):-

"Applying Lord Cave's test in the present case, it seems to me that the present appeal must fail. It cannot be said here that the learned judge's decision as to costs was not based on 'some reason connected with the case'. It was based on the view, unfavourable to the plaintiff company, which the learned judge had formed as regards the evidence of Mr. Popper. That, I have no doubt, was a reason 'connected with the case', and quite clearly not one of those entirely extraneous or irrelevant reasons to which LORD CAVE referred. This too was a case in which the judge, 'deliberately intending to exercise his discretionary powers, acted on facts connected with or leading up to the litigation which had been proved before him or which he had himself observed during the progress of the case'. I think that the learned judge here, during the progress of the case, observed the unsatisfactory character of Mr. Popper's evidence and considered that this was a matter proper to be taken into account in determining the incidence of costs. If that is right, then the consequence follows that this court is prohibited by the statute from entertaining an appeal from the learned judge's order, even though this court might regard his reasons as insufficient and might disagree with his conclusion."

Σχετικά με τη διακριτική αυτή εξουσία στο Αγγλικό

Annual Practice του 1960 διαβάζουμε τα πιο κάτω στις σημειώσεις κάτω από το Order 65, τ.1, στη σελ. 1822 (ύστερα από σχετική αναφορά σε σειρά αποφάσεων):

5 "Wide though the discretion is, it is a judicial discretion, and must be exercised on fixed principles, that is according to rules of reason and justice, not according to private opinion ... or even benevolence ..., or sympathy ..., and the exercise of discretion even by a Judge sitting alone must be justifiable ...; for instance, where a party successfully enforces a legal right, and in no way
10 misconducts himself, then he is entitled to costs as of right ...".

15 Στη συνέχεια κάμνει αναφορά σε υποθέσεις στις οποίες οι λόγοι που δόθηκαν για τη μη επιδίκαση εξόδων κρίθηκαν μη ικανοποιητικοί, και στις σελ. 1823 και 1824 αναφέρονται τα πιο κάτω:-

"Where there are no materials on which the Judge can exercise his discretion, he is not justified in depriving a successful party of his costs ... If, however, there are any
20 grounds, their sufficiency is a matter for the Judge's discretion, which will not be interfered with ... A successful party may be deprived of his costs if he presents a false case or false evidence, or acts oppressively in the action ... In many classes of cases the Courts award costs on settled principles, but it is always
25 in the discretion of the Court to depart from the rule where the circumstances of the particular case require it. The distinction between costs awarded according to a general rule and costs awarded in the exercise of a discretion on particular facts is important, because an
30 appeal lies from an order awarding costs on a wrong principle; but no appeal lies from the erroneous exercise of a discretion on particular facts ... This discretion must be exercised judicially, and the Judge ought not to
35 exercise his discretion against a successful party on grounds wholly unconnected with the cause of action. In such a case, semble, the Court of Appeal might be

compelled to intervene. But when the Judge, intending to exercise his discretion, has acted on facts connected with or leading up to the litigation, the Court of Appeal is prohibited by statute from entertaining an appeal from his decision."

5

Έφεση από απόφαση Δικαστηρίου που στρέφεται αποκλειστικά εναντίον της άσκησης της διακριτικής εξουσίας του Δικαστηρίου στην επιδίκαση εξόδων δεν μπορεί να καταχωρηθεί χωρίς άδεια του Εφετείου εκτός μόνο στις περιπτώσεις που καθορίζει ο Θεσμός 20 της Διαταγής 35 των Διαδικαστικών Θεσμών και στον οποίο αναφέρονται τα πιο κάτω:

10

"An appeal from a decision solely on the ground of a wrong direction in regard to costs, or from an order made on taxation or review of taxation, shall not be entertained except with the leave of the Court of Appeal or a Judge thereof, which shall not be given unless it is made to appear that the direction or order is contrary to the provisions of any law or rule, or is based on a misconception of fact, or directs any party to pay costs incurred or occasioned, without sufficient reason, by another party."

15

20

Το θέμα έφεσης εναντίον διαταγμάτων για έξοδα ηγέρθη ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου σε σειρά αποφάσεων στις πλείστες των οποίων όμως η έφεση δεν ήταν αποκλειστικά για τα έξοδα αλλά στρεφόταν εναντίον ολόκληρης της απόφασης του Πρωτόδικου Δικαστηρίου και κατά συνέπεια οι πρόνοιες του θ.20 της Δ.35 δεν τυγχάνουν εφαρμογής.

25

Σε μια από τις πρώτες αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου (28.11.1902) σχετικά με την εφαρμογή των προνοιών του θ.20 της Δ.35 (που ήταν οι ίδιες με τις πρόνοιες του θ.21, Δ.29 των Διαδικαστικών Θεσμών του 1882 που ήταν τότε σε εφαρμογή) στην υπόθεση *HadjiEkaterina Timothi v. Polycarrou HadjiTimothi*, VI C.L.R. σελ. 47 λέχθηκαν τα εξής στη σελίδα 48:-

30

35

5 "An appeal against a refusal to give costs can only be made by leave of this Court (Order 21, R.29); and we can only give leave where it is shown that the refusal is 'contrary to the provisions of any Law or Rule of Court or is based on any misconception of fact, or that any party is thereby ordered to pay any costs which have been incurred or occasioned by any other party without sufficient reason.' It cannot be said that any of these requisites exist in the case."

10 Στην υπόθεση *Eleftheriou v. Rousou and Another* (1958)
23 C.L.R. p. 191 αναφέρονται τα πιο κάτω στις σελ. 197/
8:-

15 "For the appellant to succeed in this appeal she ought to satisfy this Court that the Judge did not exercise his discretion judicially and therefore contravened the Law or that his order was made on a misconception of fact or that the appellant was ordered to pay costs incurred or occasioned, without sufficient reason, by the other party - Rule 20 of Order 35 of the Civil Procedure Rules.

20 Appellant's complaint as can be gathered from the grounds of appeal are:

25 (a) That the defendant by her conduct caused unnecessary costs which the appellant was ordered to pay: we fail to see such a conduct. It she fought her case bitterly, as it is alleged, the applicant did not fight her case any less bitterly.

30 (b) That the refusal to give appellant all her costs is contrary to the principle of Law 'costs following the event'. This is not a principle of Law; it is only a rule of practice which is subject to the discretion of the Court.

(c) That the Court did not exercise its discretion judicially. With regard to this we may say that the Judge did exercise his discretion judicially and the test of Lord Cave in the case cited above applies on all fours. The trial

Judge embarked on the question of costs with the deliberate intention to exercise his discretion; not only he heard Counsel addressing him twice but allowed them to adduce evidence; this clearly proves that he intended to exercise his discretion; he also acted on facts connected with the litigation." 5

Στην υπόθεση *Pitsillos v. Xioutas and Others, ex parte Pitsillos* Πολιτική Αίτηση 7/67 (1967) 1 C.L.R. 260 που αφορούσε αίτηση για άδεια καταχώρισης έφεσης εναντίον διαταγής για έξοδα λέχθηκαν τα πιο κάτω, στις σελ. 261-262:- 10

"In considering this matter it should be borne in mind that leave to appeal from a decision solely on the ground of a wrong direction in regard to costs can only be given if it is made to appear that the direction - 15

(a) was contrary to the provisions of any law or rule; or

(b) it was based on a misconception of fact; or

(c) it directed a party to pay costs incurred or occasioned without sufficient reason by the other party (Order 35, rule 20). 20

The applicant has failed to bring himself within any of the above three cases and his application must accordingly fail."

Στην υπόθεση *Hadjicosta v. Anastassiades* (1982) 1 C.L.R. 296 που αφορούσε έφεση εναντίον διαταγής για έξοδα μόνο, και στην οποία εγέρθηκε προδικαστική ένσταση ότι η έφεση έπρεπε να απορριφθεί γιατί καταχωρήθηκε χωρίς άδεια από το Ανώτατο Δικαστήριο, το Δικαστήριο απέρριψε την έφεση στην ουσία της χωρίς να αποφανθεί πάνω στην προδικαστική ένσταση. Στη σελ. 300 της απόφασης αναφέρονται τα πιο κάτω:- 25 30

5 "In the absence of any valid reasons justifying interference with the way the discretionary powers of the trial Court were exercised, we shall refrain from interfering with the order of the Court. This being the case, we consider it unnecessary to decide in the present proceedings whether an appeal, exclusively directed against an order as to costs, lies without prior leave and reserve judgment for a future opportune occasion."

10 Όπως έχει ήδη γίνει αναφορά, στην παρούσα αίτηση ο αιτητής ζητά άδεια για καταχώριση έφεσης εναντίον της διαταγής για έξοδα γιατί, όπως ισχυρίζεται, το Πρωτόδικο Δικαστήριο δεν άσκησε ορθά τη διακριτική του εξουσία και οι λόγοι που έδωσε για τη μη επιδίκαση εξόδων δεν ευσταθούν. Στην απόφαση του Πρωτόδικου Δικαστή ανα-
15 φέρονται οι πιο κάτω λόγοι που τον ώθησαν στην άρνηση του να επιδικάσει έξοδα προς όφελος του αιτητή τόσο όσον αφορούσε την απαίτησή του όσο και την ανταπαίτηση:-

20 "Έχοντας υπόψη, όμως, τη φύση της αγωγής, το γεγονός ότι τα υπόλοιπα ζητούμενα αντικείμενα επιστράφηκαν στον ενάγοντα, το γεγονός ότι οι διάδικοι είναι πρώην σύζυγοι, το γεγονός ότι αποδεδειγμένα η εναγόμενη στερήθηκε τα έπιπλά της και γενικά τη συμπεριφορά των διαδίκων, πιστεύω πως θα ήταν ορθό και δίκαιο
25 αν δεν γινόταν καμιά διαταγή για έξοδα."

Ο Πρωτόδικος Δικαστής πριν καταλήξει στο πιο πάνω συμπέρασμα έλαβε υπόψη ότι η αγωγή αφορούσε συζυγικές διαφορές μεταξύ των διαδίκων και όπως αναφέρει στην απόφαση του:-

30 "Είναι καθαρό στη σκέψη μου ότι η όλη υπόθεση αποτελεί συνέχιση των συζυγικών διαφορών των διαδίκων, οι οποίοι βρήκαν την ευκαιρία να συνεχίσουν τις αντεκδικήσεις τους ενώπιον του Δικαστηρίου."

35 Στην προκειμένη περίπτωση τα στοιχεία που έλαβε υπόψη ο Πρωτόδικος Δικαστής δεν είναι στοιχεία εξωγε-

νή αλλά είχαν άμεση σχέση με την επίδικη υπόθεση και στην άσκηση της διακριτικής του εξουσίας ο Πρωτόδικος Δικαστής ενεργούσε μέσα στα πλαίσια της υπόθεσης και με βάση τα γεγονότα όπως εξελίχθηκαν ενώπιόν του και τη γνώμη που σχημάτισε για τη συμπεριφορά των διαδίκων. Η συμπεριφορά των διαδίκων κατά τη διαδικασία δεν είναι στοιχείο άσχετο με την υπόθεση ώστε σε περίπτωση που λαμβάνεται υπόψη στην επιδίκαση εξόδων να θεωρηθεί ότι ισοδυναμεί με κακή άσκηση της διακριτικής εξουσίας του Δικαστή (βλέπε σχετικά *Baylis Baxter Ltd v. Sabath* (στην οποία έγινε αναφορά πιο πάνω); *Papakokkinou and Others v. Kanther* (1982) 1 C.L.R. 65; *Saab and Another v. The Holy Monastery Ayios Neophytos* (1982) 1 C.L.R. 499).

Στην υπόθεση *Taylor Ltd. v. Soteriou* (1982) 1 C.L.R. 777 στη σελίδα 785 λέχθηκαν τα πιο κάτω:-

"In adjudicating upon the apportionment of the costs of litigation, the Court, is entitled to take a broad view of matters pertaining thereto, with a view to doing justice to the merits of the claim of each party, for costs. It is in this spirit that the trial Court exercised its discretion in this case and the outcome cannot be faulted as involving an erroneous exercise of discretionary powers. The sum finally awarded, was less than that originally claimed, whereas the joinder of Andreas Mallourides inevitably added to the expense of litigation and probably protracted its course. That the final balancing may not have been as nice as it might be, is no reason for interfering. The scales of justice are tipped by substantive considerations and to those, we feel that the trial Judge paid due heed."

Ο αιτητής στην παρούσα αίτηση απέτυχε να μας πείσει ότι η αίτησή του ικανοποιεί οποιαδήποτε από τις προϋποθέσεις του θ.20 της Δ.35.

Η αίτηση απορρίπτεται χωρίς έξοδα.